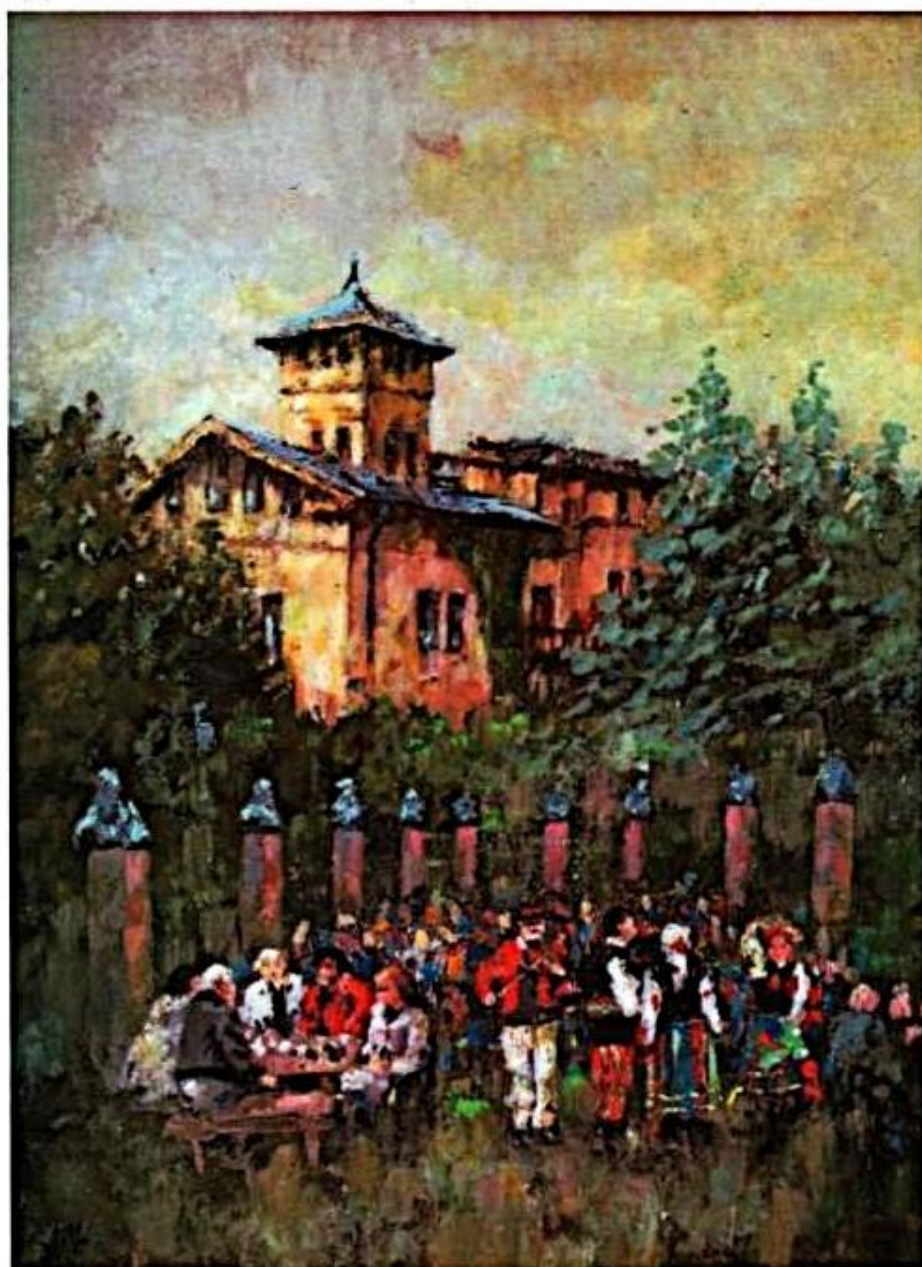

KWARTALNIK
TOWARZYSTWA
UNIwersYTETÓW
LUDOWYCH
Warszawa 2019

MŁODZIEŻ * KULTURA * WIEŚ

3-4/108/2019

POLSKI UNIwersYTET LUDOWY

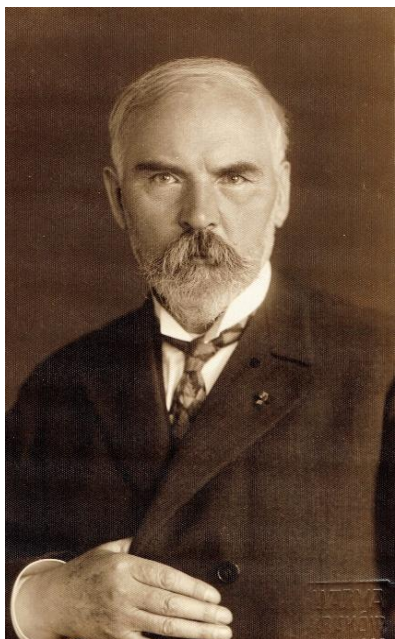

Maria Wielądek

KONSTANTY LASZCZKA – WIELKI ZAPOMNIANY ARTYSTA

Sztuka, to objaw ducha odziany w kształty zrodzone w myśli artysty

Konstanty Laszczka

Nie wszyscy z Państwa wiedzą, że w miejscowości Dobrze, powiat Mińsk Mazowiecki (ok. 50 km od Warszawy), znajduje się muzeum Konstantego Leszczki, aktualnie prowadzone przez miejscowy Samorząd Gminy Dobrze. Konstanty Laszczka był wielkim artystą w dziedzinie rzeźbiarstwa, malarstwa, grafiki i ceramik. Był też poetą i pisarzem oraz opracowywał podręczniki dla studentów. Znał biegle 3 obce języki: francuski, niemiecki, rosyjski. Prekursorem powstania Muzeum był Jan Zych - kierownik Szkoły Podstawowej w Dobrem w latach 1921-1966. Z jego inicjatywy powstał okazały budynek szkoły w którym zorganizował Muzeum Konstantego Leszczki. Józef Zych po przejściu na emeryturę został kustoszem

tego Muzeum oraz podejmował i realizował różne przedsięwzięcia z udziałem miejscowej ludności. W Muzeum obecnie działa Izba Pamięci poświęcona Janowi Zychowi, w której znajdują się odrestaurowane meble, pamiątki i dokumenty z jego domu. Po śmierci Jana Zycha kustoszem Muzeum została Jadwiga Grzenda, emerytowana nauczycielka historii.

Konstanty Laszczka urodził się w 1865 r. w Makówcu Dużym koło Mińska Mazowieckiego. Pochodził z wiejskiej wielodzietnej rodziny. Był synem Katarzyny z domu Kupiec i Antoniego Leszczki. Konstanty, będąc dzieckiem - jeszcze jako samouk - tworzył ciekawe rzeźby i figurki. Przypadkowe odkrycie jego talentu przez ziemiańską rodzinę Ostrowskich otworzyło mu możliwość edukacji. Za jego naukę i rozwój talentu zobowiązał się bowiem płacić dziedzic Ostrowski. Przyszły rzeźbiarz rozpoczął w 1885 r. studia plastyczne w Warszawie, pod kierunkiem Jana Kryńskiego i Ludwika Pyrowicza. W uznaniu swego talentu otrzymał stypendium Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych.

W 1891 r. rozpoczął studia w Paryżu. Studiował w renomowanych uczelniach artystycznych u cenionych rzeźbiarzy francuskich.

Stypendium otrzymywane z Warszawy jednak nie wystarczyło na utrzymanie, dlatego w nocy pracował przy budowie kanałów.

Konstanty Laszczaka utrzymywał kontakty z polskim środowiskiem literacko-artystycznym. Przez cały czas tworzył swoje dzieła, które były prezentowane na ponad stu międzynarodowych wystawach. Po powrocie do kraju w 1896 r. pracował jako nauczyciel rysunku, realizując równocześnie zamówienia artystyczne.

W 1899 r. został zaproszony przez Juliana Fałata do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Przez 35 lat był tam kierownikiem Katedry Rzeźby. W 1905 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego, a w 1936 r. tytuł profesora honorowego krakowskiej ASP. W latach 1911 - 1912 i 1929 - 1930 był rektorem tej Uczelni.

Pracując w Krakowie, dużo czasu poświęcił własnej twórczości. Tworzył w marmurze, gipsie, brązie, drewnie i glinie. Zajmował się również medalierstwem. Był znakomitym portrecistą. W latach 1900 - 1910 współpracował z Fabryką Wyrobów Kaflarskich Józefa Niedźwieckiego w Dębnikach.

Był wspaniałym pedagogiem, lubianym przez studentów. Uczestniczył w wielu międzynarodowych stowarzyszeniach związanych ze sztuką. Współtworzył Towarzystwo Artystów Polskich „Sztuka”. Przyjaźnił się ze Stanisławem Wyspiańskim i Leonem Wyczółkowskim.

Ten wybitny artysta był obdarzony wieloma talentami. Za całokształt pracy został odznaczony, m. in.: Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim OOP, Austriackim Krzyżem Korony Cesarskiej, Austriackim Krzyżem Zasługi przyznawanym przez cesarza Franciszka I.

Zmarł 23 marca 1956 r. w Krakowie i został pochowany na Cmentarzu Rakowickim. W jego rodzinnej miejscowości posadowiono głaz-pomnik .

Pierwszy raz w Muzeum Konstantego Leszczki byłam w trakcie służbowej wizyty w Dobrym, w początkowym okresie tworzenia Muzeum i gromadzenia eksponatów. Od tego czasu interesuję się rozwojem tego Muzeum. Zabieram dostępne materiały o tym wspaniałym człowieku. W 2018 r. przeczytałam informację, że Muzeum ma uzyskać nową przestrzeń dostosowaną do osób z niepełnosprawnością. We wrześniu tegoż roku, ciekawa tej realizacji, wybrałam się do Muzeum. Urzekł mnie profesjonalizm kustosa Muzeum Pani Emilii Szymańskiej. W placówce będą się odbywać zajęciowe warsztaty, między innymi, rzeźbiarskie, malarskie i ceramiczne oraz wykłady i prelekcje o artystach ziemi mazowieckiej, w tym o Konstantym Laszczce. We wrześniu 2019 r. w Muzeum miało miejsce narodowe czytanie twórczości pisarzy polskich. Ten szacowny przybytek kultury jest odwiedzany przez wiele osób zamieszkałych poza Polską z wielu krajów Europy, USA, Brazylii i Australii. Nie będę opisywała poszczególnych eksponatów ze względu na ich dużą liczbę i indywidualny artyzm. Muzeum wyposażone jest w liczne foldery i opracowania popularnonaukowe. Zachęcam Państwa do zwiedzenia tej placówki.

Zdziwiona jestem, że w trakcie licznych podróży po kraju, wiele osób związanych ze sztuką, nie odwiedziło Muzeum i nie wie, kim był Konstanty Laszczka - wielki człowiek nie tylko swojej epoki, który poprzez swoje dzieła i życie rozświetlił Polskę w świecie. Odnoszę wrażenie, że pamięć o Nim świadomie została pomijana. Być może ze względu na jego bliskie kontakty z Józefem Piłsudskim.

Nadszedł czas, by przywrócić pamięć o Konstantym Laszczce.

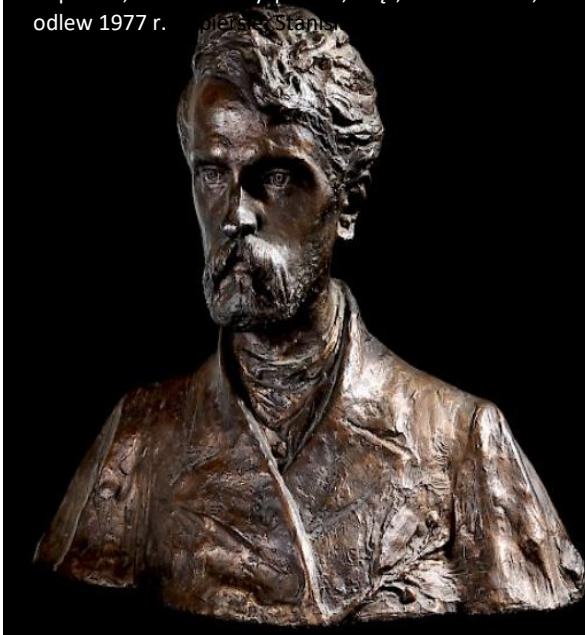
Mgr Maria Wielądek

działaczka ruchu Ludowego, prezeska Mazowieckiego Okręgu TUL

Kościół pw. św. Mikołaja Biskupa w Dobrem
Święty Antoni, drzewo orzechowe, 1935 r.

Popiersie, Stanisław Wyspiański, brąz, 1907-1908 r.,
odlew 1977 r.

Popiersie, córka artysty „Dzidzia”, gips, 1906 r.

„Smutna”, brąz, 1904 r.

Projekt pomnika król Stefan Batory, brąz, 1932-1933 r.